

EĞİTİM İHRACATI MI? TURİST ÖĞRENCİ TRANSFERİ Mİ?

Türkiye son yıllarda eğitim ihracatı konusunda da iddialı bir duruma geldi. Özellikle doğu ülkelerden çok sayıda öğrenci Türkiye’de üniversite eğitimi almak için ülkemize geliyor. Batıdan gelen ise çok az, batıdaki öğrencilerin üniversite tercihi yine batı. Sadece bu açıdan bakınca bile üniversite eğitiminin dünya ortalamasının altında olduğunu söylemek mümkün. Eğitim ihracatı Türkiye’nin son yıllarda sağlık ihracatı ile en gelişen ticari faaliyetlerinden biri. Çok sayıda öğrenci ülkelerinden ayrılıp Türkiye’de devlet veya paralı eğitim veren vakıf üniversitelerine başvurup eğitim alıyor. Bu çok kolay bir işlem. Batıya göre özellikle süper kolay. Bir İngiliz, bir Fransız bir Amerikan üniversitesinde eğitim almak için başvuru sürecinin daha ilk aşamasından beri insanın anasını ağlatıyorlar. Bizde ise durum tam tersi. Türkiye’ye gelmek isteyen bir yabancı öğrencinin ÖSYM’nin yaptığı YÖS’e (Yabancı Öğrenci Sınavı) girmesi kafi. Bu sınav kolay bir sınav. Bu sınavla Türkiye’ye gelmek isteyen bir öğrenci dahi girebilir. Sınavda başarılı olduktan sonra çat pat Türkçe bildiğini gösteren bir de belge ayarladı mı hemen üniversiteye girebilir.

GELEN GİTMEK İSTEMİYOR

Bu konuda benim yıllardır dikkatimi çeken konu özellikle Türkiye’de oturma ve çalışma izni almak isteyen yabancıların bu yolla ülkeye giriş yapmaları. Bir üniversite-

ye kaydını yaptırıp, oturma izni alıp üniversitenin kapısından bile geçmeyen binlerce öğrenci var. Bunlar tabii ki art niyetliler, bir de gerçekten de eğitim almak isteyen gençler var.

Onlar ciddi ciddi Türkiye’ye geliyor üniversitelere kaydoluyor ve eğitim alıyorlar. Benim de son yıllarda değişik üniversitelerde çok yabancı öğrencim oldu. Dikkatimi çeken iki şey oldu bu konuda. Birincisi bu niyeti eğitim almak olan öğrenciler büyük bir hevesle okullara kaydoluyorlar ama sonra isteksiz bir biçimde ve memnuniyetsiz mezun oluyorlar. Bu mezun olan yabancı üniversite öğrencilerinin büyük bir bölümü de mezun olduktan sonra Türkiye’den ayrılmak istemiyorlar ve Türkiye’de iş aramaya başlıyorlar. Tabii ki sonuç pek parlak olmuyor çoğu iş bulamayan genç hüsrarla ülkelerine geri dönüyor. Türkiye’de daha Türk üniversite mezunları bile iş bulamazken yabancıların bulması zaten pek de mantıklı bir şey değil. İstihdam sorunu yaşanan ülkemizde gençler ciddi ciddi “diplomalı işsizler” ordusuna dönüşmüş durumda. Bunlara bir de yabancı uyruklu mezunların eklenmesi aslında bir handikap, pazarın yetmediği bir yapıda talebin daha da yükselmesine neden oluyor ve tabii ki işsizliği körüklüyor.

AKMASA DA DAMLIYOR

Bu öğrenciler Türkiye’ye gelmekle kalmıyor beraberinde para da getiriyor. Her ne kadar ekonomik yapısı daha düşük olan doğu ülkelerinden gelse de akmasa da damlatıyorlar. Üniversite fiyatları ise hiç fena değil. Türkiye’de bedava eğitim veren devlet üniversiteleri bile yabancı öğrenciler için tarifeler hazırlamışlar. Mesela Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesinde yıllık eğitim yabancı öğrenciler için 355 bin TL yani yaklaşık 8 bin 450 dolar. Hacettepe Tıp Fakültesinin yıllık fiyatı yabancılar 486 bin TL (11 bin 500 dolar). Ankara Üniversitesi Hukuk fakültesi direkt döviz fiyatı belirlemiş: 6 bin dolar.

Resmi verilere göre şu an üniversitelerde 337 bin yabancı öğrenci var. Bu sayı toplam öğrenci sayısının yani Türkiye’deki üniversite öğrencilerinin yüzde 4,9’unu oluşturuyor. Son on yılda uluslararası öğrenci sayısında yüzde 368’lik bir artış yaşanmış. Mesela 2014-2015 döneminde bu sayı yaklaşık 72.020 iken, 2024-2025’e gelindiğinde 337 bin civarına çıkmış.

Büyük ağabeylerimiz bu sayıyı önce 500 bine sonra da 1 milyona çıkartmayı hedefliyormuş. Eğer konu para kazanmak ise olay güzel. Bol bol müşteri geliyor peki bu işin nitel yönü

nasıl? İşte orada benim tereddütlerim var. Neden mi? Çünkü yurt dışından gelen öğrencilerin geldikleri ülkelere bakılınca dünya coğrafyası üzerinde homojen bir dağılım göremiyorum.

Bu tabloda Türkiye’ye en çok öğrenci yollayan yirmi ülke yer alıyor. Bu tabloda da gördüğünüz gibi ülkemize üniversite eğitimi almak için gelen öğrencilerin ülkelerinin yüzde doksani doğudan yani Ortadoğu ve Afrika bölgelerinden geliyor. Asya’dan gelen bile yok. Batıdan gelen-

ler içinde Bulgaristan ve Almanya hatırı sayılır bir sayıya ulaşmış o kadar.

Bu tablo sağlıklı bir tablo değil. Bu tablo ne zaman sağlıklı olurdu biliyor musunuz? İtalya’dan da Fransa’dan da, İngiltere’den ABD’den de hatta Çin’den de hatırı sayılır bir öğrenci topluluğu gelseydi bu tablo hem homojen bir tablo olurdu hem de sağlıklı bir tablo olurdu.

ÜNİVERSİTELERDEKİ EĞİTİM BATININ İLGİSİNİ ÇEKMİYOR

Peki neden bu böyle? Bunun cevabı çok net. Ülkemizde verilen yüksek öğretim batılı standartların çok gerisinde. Bu eğitimi ancak doğudan gelenler alır. Çünkü bu eğitim bu coğrafyalardan gelenler için hem ucuz hem de kolay. Bir tık ileri gidilse mesela İtalya’da bu kadar kolay eğitim alamazsınız. İlk beş yüz veya ilk bin dünya sıralamasında olan üniversite sayımız çok az. Üniversitelerin AR-GE olanakları çok düşük. Nitelikli akademisyen sayısı çok az, batıda akademisyenler araştırma ve geliştirmeye zaman harcarken Türkiye’deki akademisyenler maaşları ile nasıl geçineceklerinin hesabını yapıyor. Bu sıkıntıları daha sayacak olursak sayfalar dolar.

NİCELİK DEĞİL NİTELİK ŞART

Ucuz etin yahnisi hesabı bir hesap var bu işte. Yurt dışından gelen öğrenci sayısı 1 milyonu bile bulsa bunun ülkeye paradan başka ne faydası olacak? Bunların büyük bir bölümü ülkeyi gezmek için gelen turistler gibi ülkeye para bırakıp gidecek. Para da güzel bir şey. Elbette eğitim ihracatında ilk beşte, ilk üçte olmak

da güzel ama bunun nitelikle beslenmesi gerekiyor. Ülke ucuz üniversite diploması dağıtan ülke konumuna gelmemeli. Güçlü ve iyi eğitim veren bir ülke olmalı. Batıdaki öğrenciler de Türkiye’de üniversite eğitimi almak için can atmalı. Küresel rekabette kalitemizle ön planda olmalıyız sayılarla değil. Onun için kimse kusura bakmasın ben bu eğitim ihracatındaki verilerden hiç ama hiç heyecanlanmadım. Bunlar turist öğrenci. Güzel para bırakan ve kolay yoldan diploma alan turist öğrenci.

Ne zaman ki Kuzey Avrupa’dan, ABD’den, İngiltere’den, Fransa’dan, Çin’den hatta Hindistan’dan öğrenci almaya başlar ve ilk yirmi ülkenin yer aldığı o tabloya bu ülkelerden azından üç dört tanesini sokarsak o zaman ben bu işi kıvrıdık diyeceğim.

KAYAHAN USTANIN ŞARKISINA AKUSTİK YORUM

Türk müziğinin unutulmaz ismi Kayahan’ın 1991 yılında yayınlanan klasik eseri “Yemin Ettim”, Bahadır Tatlıöz ve Çağan Şengül yorumuyla akustik bir atmosferde yeniden müzikseverlerle buluştu. Sony Music Türkiye etiketiyle yayınlanan “Yemin Ettim (Akustik)”, şarkının duygusal derinliğini yalın bir tonda hissettiren, içten ve samimi bir yorum sunuyor.

Sahnedeki güçlü duygusu ve özgün tarzıyla bilinen Bahadır Tatlıöz, duru ve saf vokaliyle dikkat çeken Çağan Şengül ile bu projede yine güçlü bir uyum yakalıyor. Bahadır Tatlıöz tarafından yeniden düzenlenen akustik versiyon, gitarın ve klarnetin ön planda olduğu sadelikte ilerliyor. Bu projesinde de akustik klbin yönetmenliğini de üstlenen Bahadır Tatlıöz, şarkının ruhunu görsel olarak da yansıtan minimal bir anlatım tercih ediyor. Kayahan’ın müzik mirasına duyulan saygıyla hazırlanan “Yemin Ettim (Akustik)”, geçmişin izlerini geleceğe taşıyan bir anma niteliği taşıyor. Çok özel bir şarkıya yıllar sonra yapılan bu akustik yorum çok başarılı oldu dinlemenizi tavsiye ederim.

İKİNCİ DÜET BERKAY’DAN

Ümit Sayın, kariyerinin 33. yılında en sevilen şarkılarını bir araya getirdiği “Ve Ümit Sayın” albümünde unutulmaz bir düete daha imza attı. Albümün ikinci tekisi “Gül Beyaz Gül”, Berkay ve Ümit Sayın’ın yorumlarıyla müzikseverlerle buluştu.

Geçmişin nostaljik dokusunu günümüz soundu ile harmanlayan yeni versiyonuyla dikkat çeken şarkının düzenlemesi Çağrı Telkiviran imzası taşıyor. Yeni yorumuyla şarkıya modern bir soluk kazandıran Ümit Sayın ve Berkay özel vokalleriyle bizi zaman yolculuğuna çıkarıyor. “Gül Beyaz Gül” bir döneme imza atan bir şarkı yıllar sonra gelen bu yeni yorum çok sıcak ve kaliteli olmuş. Ümit Sayın albümünde iki de iki yaptı diyebiliriz.

MEF’TEN BİR İLK DAHA GELDİ

Yalnızca akademik bilgi sunan değil, öğrencilerini kişisel, profesyonel ve küresel yetkinliklerle güçlendiren bir eğitim anlayışını kendisine ilke edinen MEF Üniversitesi bu vizyon doğrultusunda öğrencilerinin gelişim yolculuğunu daha görünür, izlenebilir ve etkin biçimde desteklemek amacıyla İngiltere merkezli yetkinlik gelişim platformu Potential.ly ile önemli bir iş birliğine başladı. Dünyada ilk kez 2018’de kullanıma açılan Potential.ly platformunu Türkiye’de uygulayan ilk üniversite olan MEF Üniversitesi platformu tüm öğrencileri ve akademik kadrosu için aktif hale getirdi.

Üniversite bu platform sayesinde öğrenci gelişim süreçlerini bütüncül gelişim yaklaşımı doğrultusunda, platformdaki veriler üzerinden düzenli olarak takip edecek. MEF öğrencileri mezuniyetlerinde üniversitelerinden alacakları diplomanın yanında, bu platform sayesinde eğitim süresince kişisel gelişimlerini gösteren ek bir belge daha alacaklar. Bu belgeyi iş ve yüksek lisans başvurularında kullanarak kendilerini daha güçlü şekilde ifade edebilecek. Üniversitelerin birer Google robotuna dönüştüğü günümüzde öğrencileri için farklı ve özgün projelere imza atan bir üniversite görmek çok güzel.